

Sygn. akt II AKa 53/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 marca 2013 roku

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Krawiec (spr.)
Sędziowie:	SA Edward Stelmasik SA Wiesław Pędziwiatr
Protokolant:	Aldona Zięta

przy udziale prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Beaty Lorenc - Kociubińskiej

po rozpoznaniu w dniu 13 marca 2013 roku

sprawy **S. L.**

oskarżonego z art. 280 § 1 k.k. i art. 275 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 64 § 2 k.k.

Z. W.

oskarżonego z art. 280 § 1 k.k. i art. 275 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 64 § 1 k.k.

z powodu apelacji wniesionych przez oskarżonych

od wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze

z dnia 24 października 2012 roku sygn. akt III K 20/12

I. uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Jeleniej Górze;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adwokatów P. N. i W. R. po 600 zł tytułem kosztów nieopłaconej obrony z urzędu oskarżonych S. L. i Z. W. w postępowaniu odwoławczym oraz 138 zł tytułem zwrotu VAT.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze rozpoznał sprawę **S. L. i Z. W.** oskarżonych o to, że :

w dniu 7 grudnia 2011 r. w B. rejonu (...), działając wspólnie i w porozumieniu z inną nieustaloną osobą, używając wobec T. J. przemocy polegającej na kopaniu go i biciu pięściami po całym ciele, jak też zadając mu uderzenia niebezpiecznym narzędziem w postaci metalowego pręta z ostrymi zakończeniami – w następstwie czego T. J. doznał obrażeń ciała w postaci stłuczeń i otarć naskórka głowy, lewego barku i lewego podudzia, naruszających czynność narządów jego ciała na czas poniżej dni 7 – następnie zabrali mu w celu przywłaszczenia torbę podróżną o wartości

30 zł zawierającą odzież osobistą o łącznej wartości 50 zł, pieniądze w kwocie 70 zł, telefon komórkowy marki N. (...) o wartości 50 zł i kartę płatniczą banku (...) S.A. oraz dowód osobisty, czym działali na szkodę w/w T. J., powodując szkodę w jego mieniu na łączną kwotę 200 zł, przy czym S. L. czynu tego dopuścił się będąc uprzednio skazanym wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Zgorzelcu z dnia 29 listopada 2004 r. w sprawie II K 611/04 za czyn z art. 278 § 1 k.k. i inne na karę łączną 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności, którą odbywał w całości w okresie od 22.01.2005 r. do 22.09.2006 r. oraz wyrokiem Sądu Rejonowego w Zgorzelcu z dnia 29 kwietnia 2008 r. w sprawie VI K 35/08 za czyn z art. 278 § 1 k.k. i inne na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności i wyrokiem Sądu Rejonowego w Zgorzelcu z dnia 24 kwietnia 2009 r. w sprawie II K 142/08 za czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i inne na karę 3 lat pozbawienia wolności, które to wyroki zostały objęte wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Zgorzelcu z dnia 14 maja 2010 r. w sprawie II K 59/10 skazującym go na karę łączną 3 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności, którą odbył w całości w okresie od 21.05.2007 r. do 21.05.2007 r. i od 9.12.2007 r. do 8.02.2011 r., zaś Z. W. czynu tego dopuścił się będąc uprzednio skazanym wyrokiem Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z dnia 23 października 2006 r. w sprawie III K 49/06 za czyn z art. 280 § 2 k.k. na karę 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, która to kara wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 7 lutego 2007 r. w sprawie II AKa 1/07 została podwyższona do 5 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności i którą odbył w całości w okresie od 4.02.2006 r. do 4.08.2011 r.;

tj. o czyn z art. 280 § 2 k.k. i art. 275 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. wobec S. L. oraz o czyn z art. 280 § 2 k.k. i art. 275 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. wobec Z. W..

Po rozpoznaniu tej sprawy Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze wyrokiem z dnia 24 października 2012 r. uznał oskarżonych S. L. i Z. W. za winnych zarzucanego im czynu, dokonując zmiany jego opisu i kwalifikacji prawnej i za to na podstawie art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i art. 64 § 2 k.k. wymierzył S. L. karę 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, zaś Z. W. na podstawie art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i art. 64 § 1 k.k. wymierzył karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Na poczet orzeczonych wobec oskarżonych kar pozbawienia wolności zaliczył okresy ich tymczasowego aresztowania od 7 grudnia 2011 r. do 24 października 2012 r.

Zwolnił oskarżonych od kosztów sądowych.

Wyrok powyższy zaskarżyli obrońcy obu oskarżonych.

Apelacja obrońcy S. L. zarzuca (dosłowny cytat):

„1. błąd w ustaleniach faktycznych przez błędne przyjęcie, że S. L. dopuścił się w dniu 7 grudnia 2011 roku napadu rabunkowego na T. J., podczas gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na przypisanie w sposób jednoznaczny i nie budzący żadnych wątpliwości sprawstwa oskarżonego w zakresie czynu zarzucanego mu aktem oskarżenia.

2. obrazę przepisów postępowania art. 410 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez oparcie zaskarżonego wyroku wyłącznie na podstawie zeznań pokrzywdzonego T. J., które Sąd uznał za w pełni wiarygodne, podczas gdy do zeznań tych Sąd winien podejść ze szczególną ostrożnością i skrupulatnością, albowiem pokrzywdzonego nie sposób uznać za osobę wiarygodną, a nadto miał on niewątpliwy motyw, aby składać w niniejszym postępowaniu zeznania obciążające oskarżonego.

3. naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na treść wyroku, a mianowicie przepisów art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. polegające na jednostronnej, dowolnej ocenie dowodów, przyjęciu i interpretacji okoliczności zdarzenia wyłącznie na niekorzyść oskarżonego i pominięciu okoliczności świadczących na jego korzyść, w szczególności w zakresie oceny dowodów w postaci zeznań świadka J. F. oraz uznaniu za tendencyjne zeznań świadka A. S. tylko dlatego, że pozostają one w sprzeczności z zeznaniami pokrzywdzonego T. J..

4. naruszenia przepisów postępowania mające wpływ na treść wyroku, a mianowicie przepisu art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k. poprzez bezzasadne oddalenie wniosku o przesłuchanie w charakterze świadka A. E. i uznanie przez Sąd, że wniosek ten w sposób oczywisty zmierza do przedłużenia postępowania, podczas gdy oceny takiej nie uzasadnia etap postępowania na którym został on złożony, zaś przeprowadzenie wnioskowanego dowodu w niniejszej sprawie było istotne dla prawidłowego ustalenia stanu faktycznego i wykazania braku wiarygodności pokrzywdzonego”.

Podnosząc wskazane zarzuty apelujący wniósł o uniewinnienie oskarżonego od przypisanego mu czynu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Apelacja obrońcy Z. W. zarzuca (dosłowny cytat):

„1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść, polegający na błędnym i nieznajdującym oparcia w zgromadzonym materiale dowodowym przyjęciu, iż oskarżony Z. W. dopuścił się popełnienia zarzucanego mu czynu podczas, gdy prawidłowa, bezstronna i zarazem zgodna z zasadami doświadczenia życiowego analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego nie pozwalała na poczynienia takich ustaleń.

2. naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 170 § 1 k.p.k. poprzez bezpodstawne oddalenie wniosków dowodowych obrońców oskarżonych złożonych w toku rozprawy pomimo, że zmierzały one do wyjaśnienia okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

3. rażąco niewspółmierność kary orzeczonej wobec oskarżonego Z. W. za czyn opisany w części dyspozytywnej wyroku, wyrażającą się orzeczeniem kary pozbawienia wolności w wymiarze nieadekwatnym do stopnia winy i szkodliwości społecznej czynu oraz nieuwzględniającym dyrektyw wymiaru kary w zakresie prewencji indywidualnej i ogólnej określonej w art. 53 § 1 i 2 k.k.”.

Podnosząc wskazane zarzuty apelujący wniósł o:

„1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego Z. W. od popełnienia zarzucanych mu czynów lub uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Jeleniej Górze;

ewentualnie o:

2. zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez obniżenie wymiaru kary orzeczonej wobec oskarżonego Z. W. do wysokości nie wyższej niż dwa lata i sześć miesięcy”.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Co do apelacji obrońcy oskarżonego S. L. – apelacja ta zasługuje na uwzględnienie w zakresie pkt 4, w którym autor zarzucił naruszenie prawa procesowego, a to art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k., a tym samym de facto zarzucił naruszenie wynikającego z art. 6 k.p.k. prawa oskarżonego do obrony.

W toku postępowania sądowego obrońca oskarżonego S. L. złożył wniosek dowodowy (w dniu 5.10.2012 r.) o przesłuchanie w charakterze świadka A. E. (cyt.) „na okoliczność przebiegu jej spotkania z T. J., w tym w szczególności składania przez pokrzywdzonego obietnic wycofania fałszywych oskarżeń dotyczących pobicia go przez S. L. w zamian za uzyskanie od świadka korzyści finansowych” (k. 479).

Sąd I instancji dopuścił powołany wyżej dowód co wynika jednoznacznie z treści protokołu rozprawy z dnia 12 października 2012 r. (vide zapis: „... uwzględniając potrzebę uzupełnienia postępowania dowodowego o przesłuchanie zawnioskowanych świadków wskazanych we wniosku obrońcy ...” – k. 488v), a także z faktu, że wspomniana A. E. została wezwana na rozprawę wyznaczoną na 24 października 2012 r. (vide zapis w protokole rozprawy z 12.10.2012 r. o wezwaniu zawnioskowanych świadków – k. 488v oraz zapis w protokole rozprawy z 24.10.2012 r.: „Nie stawiał się świadek A. E. brak dowodu doręczenia wezwania” – k. 501).

W przedstawionej wyżej sytuacji odwołanie się przez Sąd meriti w wydanym na tej samej rozprawie (w dniu 24 października 2012 r.) postanowieniu do art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k. i oddalenie na tej podstawie wniosku dowodowego o przesłuchanie A. E. w charakterze świadka, należy uznać za istotne uchybienie. W kwestii tej Sąd Apelacyjny podziela stanowisko autora apelacji wyrażone w pkt 4 środka odwoławczego (k.579) oraz w jego uzasadnieniu (k. 581).

Sąd Okręgowy dopuszczając w dniu 12 października 2012 r. dowód z zeznań wymienionego świadka nie dostrzegł dążenia obrońcy oskarżonego do oczywistego przedłużenia postępowania w rozumieniu art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k. (skoro dowód ten dopuścił). Dopiero fakt niestawiennictwa A. E. na rozprawę w dniu 24 października 2012 r. wpłynął na decyzję Sądu Okręgowego o oddaleniu wniosku dowodowego w tym przedmiocie. Należy przy tym wspomnieć, że na owej rozprawie Sąd meriti wydał dwa postanowienia dotyczące powołanego świadka. Pierwsze z nich o treści (cyt.): „pominąć dowód z przesłuchania świadka A. E., która nie stawiała się na rozprawę w dniu dzisiejszym” (k. 502), i drugie o oddaleniu wniosku dowodowego obrońcy oskarżonego o przesłuchanie jej w charakterze świadka w oparciu o art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k. (k. 502v). Okoliczności te świadczą, że przyczyną nieprzeprowadzenia dowodu z zeznań A. E. było w istocie to, iż nie stawiała się ona na rozprawę w dniu 24 października 2012 r. Nie jest to jednak przewidziana w art. 170 § 1 k.p.k. podstawa pozwalająca na oddalenie wniosku dowodowego. Powołanie się przez Sąd meriti na okoliczność określoną w art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k. należy uznać w tej sytuacji jedynie za pretekst do pominięcia wskazanego dowodu w toku wyrokowania.

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, że ważniejsze jest to, iż Sąd meriti odmawiając przesłuchania A. E. w charakterze świadka naruszył ewidentnie prawo oskarżonego do obrony (art. 6 k.p.k.). Zgodnie z wnioskiem dowodowym obrońcy S. L. z dnia 1 października 2012 r. (data wpływu 5.10.2012 r.), zeznania wymienionego świadka miały dotyczyć istotnych dla obrony oskarżonego okoliczności. Na fakt ten zwrócił uwagę apelujący w pkt 4 środka odwoławczego (k. 579) oraz w jego uzasadnieniu (k.581). Ranga uchybienia, które godzi w podstawowe prawo oskarżonego – to jest przewidziane w art. 6 k.p.k. prawo do obrony uzasadnia uznanie, że uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia w rozumieniu art. 438 pkt 2 k.p.k., przez co zaskarżony wyrok ostać się nie mógł.

Sąd Apelacyjny ustalił w toku postępowania odwoławczego, że A. E. przebywa obecnie w Zakładzie Karnym w K. (k. 622). Sąd Okręgowy nie miałby zatem żadnych trudności aby ustalić miejsce pobytu wymienionego świadka, po czym przesłuchać ją na rozprawie na okoliczność wskazaną we wniosku dowodowym obrońcy S. L. (k.479). Nieuzasadnione odstępianie od przeprowadzenia wskazanych czynności powoduje, że oskarżony nie mógł skutecznie zrealizować swojego prawa do obrony (art. 6 k.p.k.). W tym stanie rzeczy zaskarżony wyrok co do wymienionego oskarżonego należało uchylić i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny ograniczył rozpoznanie omawianego środka odwoławczego tylko do wskazanego wyżej uchybienia, uznając że jest to wystarczające do wydania orzeczenia (art. 436 k.p.k.).

Co do apelacji obrońcy oskarżonego Z. W. - w apelacji tej również został podniesiony zarzut obrazy art. 170 § 1 k.p.k. (pkt 2 środka odwoławczego, k. 589) i zarzut ten należy uznać za zasadny z przyczyn, o których była wcześniej mowa (w części uzasadnienia dotyczącej apelacji obrońcy oskarżonego S. L.). Autor omawianej apelacji wykazał przekonująco, że oddalając wniosek dowodowy dotyczący wymienionego wcześniej środka (A. E.) Sąd I instancji naruszył wynikające z art. 6 k.p.k. prawo obu oskarżonych do obrony (vide str. 4 apelacji, k. 591). Z tych względów wniesiony przez obrońcę oskarżonego Z. W. środek odwoławczy w zakresie pkt 2 zasługuje na uwzględnienie, a tym samym zaskarżony wyrok również co do wymienionego oskarżonego ostać się nie mógł.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I instancji winien przesłuchać w charakterze świadka wspomnianą A. E. i dopiero po przeprowadzeniu owego dowodu ocenić czy zeznania te mogą mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (bez przeprowadzenia wskazanego dowodu ocena taka nie jest obecnie możliwa).

Orzeczenie o kosztach obrony z urzędu w postępowaniu odwoławczym opiera się o art. 29 ustawy – prawo o adwokaturze.